

GABRIELA GACEK, MARIUSZ PUCIA

Uniwersytet Opolski

Naukowe spotkanie młodych muzykologów w stolicy polskiej piosenki

W maju 2009 roku w Krakowie zorganizowano po raz pierwszy Ogólnopolski Zjazd Studentów Muzykologii (OZSM). Szybko został on uznany za wartościową, integrującą inicjatywę. Następne edycje odbywały się co roku kolejno we Wrocławiu, Poznaniu, Warszawie i Lublinie. W ten sposób każdy z tych ośrodków miał możliwość organizacji studenckiej konferencji co najmniej dwa razy. Warto zauważyć niezwykle wartość wpływu, jaki to pozytywne dzieło wywarło na polskie środowisko muzykologiczne, w międzyczasie bowiem wielu z prelegentów studenckich zjazdów stało się etatowymi pracownikami jednostek muzykologicznych w Polsce i poza jej granicami. Weszli oni zatem do grona kolejnych pokoleń polskich muzykologów, kształtujących obraz i kierunek działań interesującej nas dziedziny nauki.

W dniach 19–20 maja 2021 roku w Opolu odbyła się dwunasta z kolei konferencja zainaugurowanego w Krakowie cyklu. Spotkanie było wyczekiwane, gdyż z powodu pandemii koronawirusa, która wybuchła na wiosnę 2020 roku, planowany na ten termin zjazd się nie odbył. Przez dłuższy czas środowisko młodych adeptów muzykologii zostało tym samym pozbawione forum wymiany myśli i doświadczeń.

Studenci opolskiej muzykologii brali już wcześniej czynny udział w OZSM. W 2021 roku po raz pierwszy jednak najmłodszemu ośrodkowi muzykologicznemu w Polsce przypadł w udziale zaszczyt jego organizacji. Ra-

dość była tym większa, że przedsięwzięcie to zbiegło się z obchodami dziesiątej rocznicy powołania do życia kierunku na Uniwersytecie Opolskim¹. Wydarzenie było ponadto częścią zaplanowanego na naszej uczelni VI Tygodnia Muzykologii, objętego honorowym patronatem Marszałka Województwa Opolskiego Andrzeja Buły i Prezydenta Miasta Opola Arkadiusza Wiśniewskiego. Patronami medialnymi byli: TVP3 Opole, Radio Opole, „Gość Niedzielny”, Radio Doxa Opole oraz „Strzelec Opolski”.

Niestety, restrykcje związane z trwającą pandemią koronawirusa uniemożliwiły lub znacznie ograniczyły możliwość przeprowadzenia niektórych zaplanowanych przedsięwzięć. Nie mogły odbyć się koncerty, a także warsztaty muzyki gospel i warsztaty poświęcone tradycyjnej muzyce wokalnejszej Bośni. Wiele wydarzeń znalazło swoje miejsce w przestrzeni on-line, na przykład wirtualny spacer mający na celu zapoznanie z historią, kulturą i fonosferą stolicy polskiej piosenki czy siódma edycja cyklicznej konferencji organoznawczej „Śląskie Organy”, która odbyła się w sposób hybrydowy. Podobnie stało się również z forum studentów muzykologii, podczas którego większość uczestników łączyła się z nami za pomocą Internetu. W ten także sposób wykład inauguracyjny pt. *Muzyka w diasporze na przykładzie Bośniaków w Szwecji* wygłosiła – zaszczycając nas swoim udziałem – prof. Jasmina Talam, reprezentująca Akademię Muzyczną i Uniwersytet w Sarajewie.

Ogółem w ciągu dwóch dni wygłoszono 38 referatów autorstwa prelegentów ze wszystkich sześciu ośrodków muzykologicznych w Polsce. Zakres tematyczny wystąpień obejmował zagadnienia związane z etnomuzykologią, kościelnymi instrumentami muzycznymi, pieśniami i nabożeństwami religijnymi, archeomuzykologią, polską tradycją muzyczną XIX wieku, muzyką XX i XXI wieku, muzykami oraz funkcją muzyki w życiu społecznym.

Z różnych względów nie zaprezentowano dokonań wszystkich autorów, zdecydowaliśmy się więc na zredagowanie niniejszej pozycji, umożliwiającej szerszemu gronu odbiorców zapoznanie się z dokonaniem młodych polskich muzykologów. Znalazło tu swoje miejsce piętnaście artykułów, które umie-

1 E. Szendzielorz, *Muzykologia opolska 2010–2020*, „Musica Ecclesiastica” 2020, vol. 15, s. 139–151.

ściliśmy w działach: instrumenty muzyczne, życie muzyczne oraz rozważania na temat dzieł i gatunków muzycznych.

Tom otwiera tekst Kacpra Pelczarskiego, podsumowujący informacje na temat najstarszych znanych instrumentów muzycznych, głównie fletów, piszczałek, gwizdków oraz tzw. czuryngi z Tata. Aerofonami zajmuje się również Dominika Tokarz, przedstawiając wyniki badań archeologicznych dotyczące neolitycznych instrumentów dętych z terenów Europy, wykazując ich spore zróżnicowanie zarówno co do formy, jak i materiału, z którego były wykonywane. Z kolei Karolina Anna Pawłowska zarysowuje historię kształtowania się systematyk instrumentów muzycznych na świecie, poddaje też krytycznej ocenie zaproponowaną ponad sto lat temu przez Ericha M. Hornbostela i Curta Sachsa systematykę, odnosząc jej kryteria do polskiego ludowego instrumentarium muzycznego. Przedmiotem rozważań kolejnego autora – Piotra Matogi – jest organowe instrumentarium kościoła klasztornego ss. Norbertanek w Imbramowicach. We wnioskach zwraca on uwagę na związek dziejów miejscowego instrumentarium organowego z historią kultury muzycznej i materialnej regionu, a zabytkowy pozytyw umiejscowiony na chórze zakonnym uznaje za jeden z najciekawszych przykładów staropolskiego budownictwa organowego w południowej Polsce.

Dział prezentujący artykuły dotyczące zagadnień związanych z życiem muzycznym otwiera tekst Angeliki Chęć na temat kultury muzyczno-religijnej parafii pw. św. Jana Chrzciciela w Nałęczowie. Podobne rozważania, dotyczące Idzikowa w Kotlinie Kłodzkiej w okresie przed 1945 rokiem, prezentuje Jakub Karmelita. Dwa kolejne teksty ogniskują swoją tematykę wokół działalności konkretnych grup muzycznych. Martyna Hadasik przedstawia Koncerty Gali Noworocznej Młodzieżowej Orkiestry Dętej Leśnica działającej w województwie opolskim, z kolei Marcin Kociuba – oddziaływanie folkowej kapeli Tęgie Chłopy na lokalną tradycję muzyczną Kielecczyzny.

W ostatnim dziale, rozważaniach na temat dzieł i gatunków muzycznych, znajduje się wiele interesujących artykułów odnoszących się do szerokiego zakresu zagadnień. Pierwsze dwa teksty dotyczą inspiracji folklorem muzycznym w twórczości Karola Kurpińskiego (Dominika Winnicka) i Zygmunta Noskowskiego (Milena Mazurek). W kręgu rozważań nad muzyką polską

w kontekście muzyki europejskiej danego czasu pozostają artykuły Klaudii Popielskiej na temat *Suity polskiej* op. 37 Aleksandra Zarzyckiego oraz Hanny Komorowskiej na temat *Le soleil* Grażyny Pstrokońskiej-Nawratil. Niezwykle inspirującą i mało eksplorowaną problematyką w polskich badaniach muzykologicznych jest twórczość rosyjskich kompozytorów-instrumentalistów. Wiedzy dostarczają tu teksty Ady Dziuby na temat *Koncertu fortepianowego es-moll* Daniła Trifonowa oraz Klary Amelii Zienkiewicz o *Suicie kameralnej* Władysława Zołotariowa. Ostatnie opracowanie autorstwa Małgorzaty Heinrich poświęcone jest zagadnieniu nowszych gatunków muzycznych, do których należy *soundscape composition*.

Niniejsza publikacja to świadectwo pracy studentów w niełatwym dla całego świata nauki okresie pandemii koronawirusa. Podjęta tematyka badań zaowocowała tekstami, które prezentujemy w niniejszym tomie, wierząc, że staną się dla nich ważnym krokiem w karierze naukowej. Oni sami zaś formować będą kształt polskiej muzykologii.